

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р инж. Евдокия Панайотова Петкова

Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, Технически факултет
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

докторска програма Методика на обучението по техника и технологии.

Автор: Ирина Бориславова Славова

Тема: „Модел за екологизация на учебното съдържание по технологии и предприемачество“

Научен ръководител: проф. д. ик. н. Маргарита Кирова Бонева – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-16-005/ 26.01.2026 г. на Ректора Шуменския университет “Епископ Константин Преславски” – гр. Шумен, съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Модел за екологизация на учебното съдържание по технологии и предприемачество“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по техника и технологии.

Автор на дисертационния труд е Ирина Бориславова Славова – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Педагогика на обучението по изобразително изкуство и технологично образование“ с научен ръководител проф. д. ик. н. Маргарита Кирова Бонева – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

Представеният от Ирина Бориславова Славова комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Шуменски университет, включва следните документи:

- молба до Ректора на Шуменски университет за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
 - автобиография в европейски формат;
 - протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
 - дисертационен труд;
 - автореферат;
 - списък на научните публикации по темата на дисертацията;
 - копия на научните публикации;
 - декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- Докторантката е приложила 3 броя публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Докторантката Ирина Славова. е завършила Шуменски университет “Епископ Константин Преславски” през 2015 г. ОКС „Бакалавър“ – специалност: Социални дейности и през 2016 г. ОКС „Магистър“ – маг. програма Регулиране и контрол в системата на социалните дейности. От 2021 г. е зачислена като редовен докторант към Педагогическия факултет на същия университет и е отчислена с право на защита през 2024 г.

3. Актуалност на тематиката

Темата за екологизацията на учебното съдържание по „Технологии и предприемачество“ е актуална поради нарастващите глобални екологични предизвикателства и необходимостта образованието да формира у учениците компетентности за устойчиво развитие. Въпреки стратегическите документи и политики в тази посока, в учебния предмет все още се наблюдават дефицити, фрагментарност и липса на системен подход към интегрирането на екологични знания и умения. Разработването на модел за екологизация на учебното съдържание по технологии и предприемачество би представлявал значим принос както в научно, така и в научно-приложно отношение, като ще подпомага модернизацията на образованието и подготовката на учениците за активно участие в устойчивото развитие на обществото.

4. Познаване на проблема

Докторантката не демонстрира достатъчно задълбочено познаване на състоянието на проблема и обработва литературния материал предимно описателно, без необходимата критичност и творчески анализ.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследването не осигурява в достатъчна степен постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на изследователските задачи. Макар формално да са използвани подходящи методи, тяхното описание и приложение са повърхностни, непълни и методологически недостатъчно аргументирани. Липсват ключови елементи като ясно дефинирана извадка, контролни условия, доказана надеждност и валидност на инструментите, както и задълбочена статистическа обработка. В резултат методиката не гарантира необходимата научност, а получените данни не позволяват убедителна проверка на хипотезата и задачите на изследването.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният дисертационен труд, посветен на екологизацията на учебното съдържание по учебния предмет „Технологии и предприемачество“, съдържа редица концептуални, методологически и структурни слабости, които поставят под съмнение неговата научна обосновааност и приносност.

На първо място, теоретичната част е непълна и фрагментарна. Липсва задълбочен анализ на ключови научни концепции, свързани с екологичното образование, устойчивото развитие и интегративните подходи в обучението.

На второ място, формулирането на обект, предмет, цел и задачи е неточно и непълно. Част от задачите са твърде общи, други – неизпълнени или недостатъчно аргументирани.

Това затруднява проследяването на логиката на изследването и поставя под въпрос неговата вътрешна консистентност.

Сериозни слабости се откриват и в методологията на изследването. Педагогическият експеримент е описан схематично, без достатъчно информация за извадката, условията, контролните променливи и инструментите за измерване. Липсват доказателства за надеждност и валидност на използваните диагностични инструменти. Представените резултати са ограничени, без статистическа обработка, което прави изводите трудно защитими.

Структурно трудът страда от повторения, липса на логическа последователност и непълноти. Част от разделите са твърде кратки, други – прекалено описателни, без аналитична дълбочина. Езиковото оформление също е неравномерно, с допуснати терминологични неточности.

Представените приноси са преувеличени и неубедително аргументирани. Част от тях представляват описателни дейности, а не реални научни приноси. Липсва ясно разграничение между теоретични, методически и практически приноси.

В този вид приносите не покриват изискванията за дисертационен труд, тъй като не демонстрират достатъчна научна новост, оригиналност и доказателственост.

7. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката представя три броя публикации /статии/, публикувани в сборници: една на Международна научно – практическа конференция, Армения, Иджеван, 2022г. и две в Годишник на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Педагогически факултет, 2023 г. Публикациите не отразяват резултати от дисертационния труд.

8. Автореферат

Авторефератът формално следва изискванията, но не представя достатъчно ясно и конкретно основните резултати и приносите на изследването, което затруднява обективната оценка на неговата научна стойност.

В същото време, качеството му трябва да бъде подобро, като се засили аналитичността, конкретността и прецизността при описанието на емпиричните резултати и приносите.

9. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд показва стремеж към изследване на актуална тема, но страда от сериозни концептуални, методологически и емпирични слабости. Липсата на задълбочен теоретичен анализ, непълната методика, недостатъчната доказателственост и неубедителните приноси не позволяват трудът да бъде оценен като научно значим и приносен в настоящия му вид.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В обобщение, трудът съдържа потенциал, но не напълно покрива очакванията за научност и убедителност, характерни за дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, и се нуждае от съществени доработки.

Въз основа на извършения анализ на съдържанието, структурата, методологията и научната обосновааност на дисертационния труд се налага изводът, че в настоящия си вид той не отговаря в достатъчна степен на изискванията за дисертация, предявявани от действащите нормативни документи. Установените слабости в теоретичната рамка, методическата аргументация, емпиричната проверка и формулирането на научните приноси значително ограничават научната стойност и убедителността на изследването.

Поради тези съществени недостатъци **считам, че трудът не може да бъде допуснат до защита в настоящия му вид**. Необходимо е докторантката да извърши съществени доработки, включително прецизиране на теоретичната част, методологическо доизграждане, разширяване и задълбочаване на емпиричния анализ, както и ясно и доказателствено формулиране на приносите.

След отстраняване на пропуските в срок от 1 година, считано от настоящата дата (в съответствие с посочения в Правилника за развитие на академичния състав на ШУ Чл. 31. (изм./доп. АС от 26.11.2021 г.) предлагам да се открие нова процедура за защита.

С оглед на горното *предлагам на почитаемото научно жури да върне за доработване* дисертационния труд на докторантката Ирина Бориславова Славова, така че той да постигне необходимото ниво на научност, аргументираност и пълнота, изисквани за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по техника и технологии.

21.02. 2026 г.

Изготвил становището:

/доц. д-р инж. Евдокия Петкова/